

V Česku chybí podpora drobných vlastníků lesa: dobrovolné spolky by pomohly chránit lesy jako “rodinné stříbro”

19.11.2024 - | PROTEXT

„Sdružování vlastníků lesů má v Evropě dlouhou tradici a ukazuje se, že společné hospodaření přináší zásadní výhody. Bohužel v České republice bylo toto sdružování v minulosti přerušeno a menší vlastníci jsou dnes bez potřebné podpory. Návrat k tomuto modelu by umožnil lépe zvládat kalamity, obnovu lesů a zároveň by ulehčil situaci mnoha majitelům s malými výměrami, kteří sami na správu svého lesa nestačí,” říká předseda SVOL Jiří Svoboda.

Pro drobné vlastníky lesů, kteří často žijí daleko od svého majetku, je efektivní správa lesa skutečnou výzvou. Většina z nich nemá s lesním hospodařením zkušenosti ani potřebné vybavení, a tak se musí spoléhat na externí služby, které jsou pro ně finančně nedostupné. *“Například objednání těžké techniky na pokácení a odvoz několika stromů je nereálné kvůli vysokým nákladům na malý objem dřeva. Možnost sdílení těchto nákladů v rámci spolku by nám opravdu pomohla,”* uvádí Jaroslav Chalupa, člen SVOL a drobný vlastník lesa na Vysočině.

Sdružování drobných vlastníků lesů do spolků přináší řadu výhod, které zvyšují efektivitu a kvalitu lesního hospodaření. Vytvořením větších celků mohou vlastníci společně zaměstnat odborného lesního hospodáře, který zajistí profesionální péči o lesy včetně plánování těžby, pěstebních prací, ochrany proti škůdcům, obnovy porostů a uvedení dřeva na trh. Společné řešení úkolů, jako je vyžínání či nákup sazenic, umožňuje vlastníkům sdílet náklady, díky čemuž mohou dosáhnout lepších cen na materiál a služby. Kromě finančních úspor přináší sdružování i úsporu času a energie, neboť koordinace prací a sdílení zdrojů zjednodušuje organizační procesy. Členové též mohou sdílet informace a vyměňovat si zkušenosti.

Tento model se osvědčil v zemích jako je Německo, Rakousko, Francie či Švédsko, kde spolky vlastníků lesů efektivně podporují udržitelné hospodaření a zvyšují konkurenceschopnost malých vlastníků na trhu. *“Naším cílem je zachovat soukromé vlastnictví lesů a zlepšit jejich hospodaření,”* říká Wolfgang Beer, generální ředitel FBG Tirschenreuth, což je lesnický spolek v sousedním Německu, který má v tuto chvíli více než 1400 členů a spravuje plochu přes 14 000 hektarů.

Potřebu podpory drobných vlastníků lesů zdůraznila i nedávná kůrovcová kalamita na Vysočině. Kůrovec tam zanechal tisíce hektarů poničených lesů, což zásadně zasáhlo malé vlastníky, kteří často nemají prostředky ani odborné znalosti k obnově těchto porostů. I přes významné investice státu může chybějící systémová podpora a poradenství způsobit, že bez možnosti sdružování budou drobní vlastníci nuceni své pozemky prodat, často investorům, kteří v nákupu vidí pouze příležitost k rychlému zisku. Tito investoři obvykle nemají zájem na dlouhodobém a udržitelném hospodaření, což ohrožuje ekologickou hodnotu lesů a jejich přínos pro místní komunity.

Kraj Vysočina je charakteristický vysokým počtem drobných vlastníků lesů. V České republice je přibližně 300 tisíc vlastníků lesů do 50 hektarů, přičemž dvě třetiny z nich vlastní pozemky menší než jeden hektar. Téměř 50 tisíc z nich se nachází právě na Vysočině. Tento stav je důsledkem historického vývoje, kdy po restitucích v 90. letech minulého století byly lesní pozemky navraceny původním majitelům nebo jejich potomkům. Často došlo k dalšímu dělení majetku mezi dědice, což vedlo k výrazné fragmentaci vlastnictví. Mnozí z těchto vlastníků žijí mimo region, nemají potřebné

zkušenosti s lesním hospodařením a jejich pozemky jsou často rozptýleny do několika menších parcel v různých okresech. Tato situace komplikuje efektivní správu lesů a zvyšuje potřebu podpory a sdružování těchto vlastníků pro zajištění udržitelného hospodaření.

„Se správnou podporou prostřednictvím spolků mohou drobní vlastníci spravovat své pozemky mnohem snadněji a opravdu vnímat svůj les jako součást rodinného odkazu a dát mu péči, kterou si zaslouží. Místo toho, aby byli nuceni tyto pozemky prodávat investorům, mohou díky sdružení o svůj majetek pečovat a uchovat ho pro další generace,“ říká Richard Podstatzký, předseda Komory soukromých lesů SVOL. *“Když tam lidé budou mít svůj majetek, bude venkov žít. Spolky jim umožní se o svůj les starat a zachovat jeho hodnotu,“* dodává.

Lesní zákon

Pro všechny majitele a správce lesů je zákon o lesích zásadním legislativním předpisem. SVOL byl proto v roce 2022 iniciátorem společné platformy za novelizaci lesního zákona. Vlastníci lesů, ochránci přírody, zpracovatelé dřeva a zástupci akademické sféry v historické shodě definovali osm požadavků novely lesního zákona, které mají přispět k zachování českých lesů, zabezpečí jejich stabilitu, konkurenceschopnost a odolnost. Novela v současné podobě podporuje rozvoj přírodně bližších systémů hospodaření, omezuje stávající závazná ustanovení lesních hospodářských plánů a prodloužením lhůt zalesnění holin podporuje přirozenou obnovu a vznik pestrých lesů.

Návrh novely, který směřuje do prvního čtení v Poslanecké sněmovně, podle SVOL přibližuje české lesní právo lesnický vyspělým evropským zemím, posiluje konkurenceschopnost lesnických podniků a umožňuje vlastníkově lesa svobodně rozhodovat o hospodářském způsobu na svém majetku.

Pro poslance se ve čtvrtek 28.11. od 9:00 do 12:00 koná odborný seminář na téma: „Novela lesního zákona - méně regulace, více motivace“ konaný pod záštitou zemědělského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství.

Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL)

Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL) je dobrovolnou organizací, která sdružuje vlastníky a správce nestátních lesních majetků. Ke dni 1. 10. 2024 je ve SVOL organizováno 1596 vlastníků lesů s celkovou výměrou téměř 556 000 ha lesa, což je 21 % výměry všech lesů v České republice. Vizi SVOL jsou zdravé a prosperující lesy i pro příští generace. Mezi hlavní cíle sdružení patří: podílení se na tvorbě lesnické politiky a legislativy, pomoc členům při obhospodařování lesů, společný obchod se dřívím, lesní osvěta a publikační činnost.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/v-cesku-chybi-podpora-drobnych-vlastniku-lesa-dobrovolne-spolky-by-pomohly-chronit-lesy-jako-rodinne-stibro/2597529>